

1.7.2026

Dnro 949/03.04.04.04.19/2025

Asia Valitus ympäristölupa-asiassa

Valittaja ja luvan hakija Riina Rekilä

Päätös, josta valitetaan

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto 5.6.2025, 75/2025

Aluehallintovirasto on hylännyt luvan hakijan ympäristölupahakemuksen koskien pilaantumattomien maa-ainesten hyödyntämistä pellonparannuksessa kiinteistöllä 108-416-5-30 osoitteessa Alhonnientie 111, 37200 Siuro.

Aluehallintovirasto on päätöksensä perusteluissa viitannut muun muassa ympäristönsuojelulain mukaisiin luvan myöntämisen edellytyksiä koskeviin säännöksiin sekä jätteen määritelmää, jätteen hyödyntämistä ja loppusijoittamista koskeviin jätelain säännöksiin.

Aluehallintoviraston perusteluissa on lisäksi viitattu korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännössä esitettyihin arviointikriteereihin ja ympäristöministeriön muistioon ”Kaivetut maa-ainekset – jäteluonne ja käsittely” 3.7.2015 arvioitaessa kaivetun maa-aineksen jäteluonnetta jätelain 5 §:n mukaisen jätteen yleisen määritelmän mukaan ja perusteita sille, milloin pellonparannukseen käytettävä pilaantumaton maa-aines ei ole jätettä.

Aluehallintovirasto on perustellut päätöstään lisäksi muun muassa seuraavasti:

Hakemuksessa tarkoitettu hanke ja kysymyksen asettelu

Lupahakemus laitettiin vireille lähes kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun maa-ainesten toimittaminen hankealueelle oli aloitettu. Kohteeseen 7.9.2023–18.1.2024 (hakijan täydennys 4.5.2025) välillä tuodun ja pellonparannuksessa hyödynnettävän maa-aineksen määrä on hakijan mukaan välillä 59 500–66 500 tonnia.

Hankkeen mukainen parannusala on peltoa ja peltoon rajautuvaa hakattua metsää, pinta-alaltaan noin 1,5 hehtaaria. Tarkoituksena on tasoittaa maan pinnan korkeuseroja, lisätä pellon pinta-alaa sekä käyttää peltoa jatkossa laitumena. Lisäksi hankkeen tarkoituksena on pellon reuna-alueiden saattaminen parempaan kuntoon. Pellon pinta-ala tulee lisääntymään yhden hehtaarin verran. Pellon laajentaminen edellyttää hankealueen läpi ja Pajuojaan laskevan ojan siirtämistä.

Hakemuksen johdosta aluehallintoviraston on tutkittava, ovatko pellolle kuljetetut, rakennustoiminnasta peräisin olevat maa-ainekset luokiteltavissa jätteeksi. Hakemuksen johdosta, riippuen massojen jäteluonteesta on edelleen tutkittava, vaatiiko pellonparannushanke lainkaan ympäristölupaa vai voidaanko ympäristölupa myöntää maa-ainesjätteen hyödyntämiseen pellonparannuksessa. Lupaharkinta tässä asiassa on tehty aluehallintovirastolle toimitettujen hakemusasiakirjojen ja selvitysten perusteella.

Rakennustoiminnasta peräisin olevien maa-ainesten jäteluonteen arviointi

Suunnitelmallisuus

Maa-ainesten tuominen ja levittäminen alueelle on aloitettu ennen kuin hankkeen toteutuksesta on laadittu tarkempia suunnitelmia tai haettu ympäristölupaa. Maa-ainekset toimitettiin hankealueelle syksyn 2023–tammikuun 2024 välisenä aikana ja ympäristölupahakemus tuli vireille vasta helmikuussa 2024 Hämeenkyrön kunnan ja Pirkanmaan ELY-keskuksen tarkastuskäyntien sekä kehotusten jälkeen. Aluehallintoviraston pyynnöistä huolimatta tietoja maa-ainesten laadunvarmistusjärjestelmästä ei saatu. Saapuneita maa-aineskuormia ei ole dokumentoitu asianmukaisesti. Hankealueelle toimitettujen maa-ainesten kokonaismäärästä tai laadusta ei hakemuksen perusteella ole täyttä varmuutta.

Täyttösuunnitelmat, vesienkäsitelyrakenteiden suunnitelmat ja hankealueelle tuotujen maa-ainesten analyysitodistus toimitettiin aluehallintovirastoon kesäkuussa 2024, yli puoli vuotta maa-aineskuljetusten loppumisen ja jo tapahtuneiden ympäristövahinkojen jälkeen ja sen jälkeen, kun maaläjitys oli jo aiheuttanut lähialueen asukkaille naapurussuhdelain mukaista kohtuutonta räsitusta.

Jatkokäytön varmuus

Hakemuksen perusteella ei saada riittävää varmuutta, että maa-aines olisi kaivettu juuri hakijan esittämää käyttötarkoitusta varten. Täyttö-/pellonparannuksen rakennesuunnitelmia ei ennen hankkeen aloittamista hakijalla ollut, eikä täten myöskään tietoa tarvittavasta massamäärästä. On selvää, että maata käytettäisiin määrältään enemmän ja suuremmassa laajuudessa, kuin olisi tarpeellista ja perusteltua.

Mittaustietoja, kuormakohtaista kirjanpitoa, tai kuljetusurakoitsijan kanssa tehtyä sopimusta ei ole täydennyspyynnöistä huolimatta esitetty.

Pellonparannuksessa ympäristölupahakemuksen mukaisella alueella käytettäväksi esitetyn maa-aineksen määrään jää merkittävää epävarmuutta varsinaisen pellonparannustarpeen osalta, eikä asiaa ole tältä osin perusteltu. Täydennyspyynnössään 28.10.2024 aluehallintovirasto esitti muun muassa, että hakemuksen hyödyntämissuunnitelmassa tulee selkeästi perustella tarvittavien maa-ainesten määrä.

Jatkokäyttömahdollisuus sellaisenaan

Asiassa esitettyjen tietojen ja selvitysten perusteella alueelle tuotu, jonkin verran lohkareita ja kiviä sisältävä maa-aines ei sellaisenaan sovellu esitettyyn käyttötarkoitukseen, vaan vaatii esikäsittelyä.

Aluehallintovirasto esitti täydennyspyynnön maa-ainesten mahdollisesta esikäsittelystä. Hakija esitti täydennyksessä, että esikäsittelyä ei tarvita, sillä perinteiset laidunmaat ovat kivisiä. Kuitenkin päivitetyssä ympäristölupahakemuksessa (25.11.2024) hakija esittää, että ”Aluksi parannettua peltoa viljellään ja sen jälkeen, kun pellon pinta on tiivistynyt riittävästi, se voidaan muuttaa laitumeksi.” Tarve osin kivisen/lohkareisen maan esikäsittelylle on pellon käyttötarkoituksesta riippumatta aluehallintoviraston saamien selvitysten mukaan ilmeinen.

Maa-aineksen sisältämät haitta-ainepitoisuudet eivät aiheuta ympäristön pilaantumista tai vaaraa

Hakemuksen liitteenä esitettyjen maa-ainestutkimusten haitta-aineiden pitoisuudet ylittivät arseenin ja koboltin osalta näytteestä riippuen osin VNA 214/2007 liitteen mukaiset maaperän haitallisten aineiden pitoisuuksien kynnsarvot. Kohdepellon herkkyyttä tai hankealueen alueellisia taustapitoisuuksia ei ole hakemuksessa arvioitu, eikä läjitettyjen maa-ainesten alkuperää tai pilaantumattomuutta voida täten yksiselitteisesti todeta pelkän analyysitodistuksen perusteella. Vasta selityksessään 8.4.2025 hakija viittasi Pirkanmaan ELY-keskuksen lausuntoon, jossa todettiin tutkittujen maa-ainesten haitta-aineiden pitoisuuksien olevan alueellisten taustapitoisuuksien mukaiset.

Analyysitodistuksen yhteydessä ei toimitettu näytepestekarttaa tai näytteenottopöytäkirjaa eikä arviota maalajitteista. Varmuutta siitä, onko kohteeseen kaikilta osin tuotu hakemuksen liitteenä esitettyä analyysitodistusta vastaavaa maa-ainesta, ei täten ole. Tuotujen maa-ainesten pilaantumattomuutta tai niiden kelpoisuutta hankkeen mukaiseen pellonparannukseen ei tältä osin voida varmuudella todentaa.---

Yhteenveto

Alueelle toimitettujen maa-ainesten määrä ja niiden kemiallinen ja tekninen soveltuvuus esitettyyn käyttötarkoitukseen jäävät epävarmoiksi. Mikäli hakijan tarve pellonparannukseen olisi todellinen, olisi hakijan intressinä se, että materiaali soveltuisi varmuudella suunniteltuun käyttöön ja että sen hyödyntäminen olisi ympäristön ja pellon viljelykunnan näkökulmasta turvallista.

Hakemuksessa ei ole esitetty maa-ainesten laadunvarmistusjärjestelmää, kuormakirjanpitoa tai sopimuksia kuljetus- tai kaivuu-urakoitsijoiden kanssa, eikä täten täyttä varmuutta alueelle toimitettujen maiden alkuperästä, määristä tai todellisesta käyttötarpeesta ole. Kaikkien hankealueelle toimitettujen maa-ainesten teknisestä soveltuvuudesta käyttötarkoitukseensa tai niiden ilmoitetusta pilaantumattomuudesta ei ole varmuutta. Lisäksi toiminnasta aiheutuu vaaraa tai haittaa terveydelle ja ympäristölle.

Hakijan esittämässä pellon kasvuolosuhteiden parantamista koskevassa hankkeessa hyödynnettäviä, hakijan mukaan pilaantumattomia maa-aineksia voidaan pitää jätteinä.

Lupahakemuksessa tarkoitettujen maa-ainesten määrät, pellon korkeussuhteiden muuttaminen sekä toiminnan laajuus peltoviljelyn olosuhteiden parantamisen käyttötarkoitus huomioon ottaen kysymyksessä olevaa toimintaa on pidettävä laitos- tai ammattimaisena toimintana.

Hakemuksessa tarkoitettu hanke koskee jätteeksi luokiteltavan, rakentamistoiminnassa ylöskaivetun maa-aineksen hyödyntämistä pellonparannuksessa. Hakemuksen mukaisessa toiminnassa kyse on jätelain mukaisesta jätteen ammattimaisesta tai laitospolisesta käsittelystä. Toiminnalle on siten tullut hakea ainakin ympäristönsuojelulain 27 §:n ja liitteen 1 taulukon 2 kohdan 13 f perusteella ympäristölupa.

Jätteeksi luokiteltavien maa-ainesten hyödyntämissääntelyn soveltaminen ja luvan myöntämisen edellytysten täyttyminen muilta osin

Asiassa on siten arvioitava, onko hakemuksessa esitetty perusteltu ja uskottava tarve jätteen hyödyntämiseen pellonparannuksessa vai onko hakemuksessa esitetyt tosiseikat huomioon ottaen katsottava kyseessä olevan jätteen loppusijoittaminen. Hyödyntämistarkoitus edellyttää, että jätteen on oltava teknisiltä ominaisuuksiltaan sopivaa korvaamaan luonnonmateriaalia. Jätteen käytöstä aiheutuvien ympäristövaikutusten tulee myös olla kokonaisuutena arvioiden vähäisemmät kuin jätteen kaatopaikalle sijoittamisen ja jätteen käytön muutoinkin oltava ympäristön kannalta parhaan käytännön mukaista.

Jäte ei teknisesti sellaisenaan sovellu pellonparannustarkoitukseen. Hankealueelle toimitettu jätemäärä on aluehallintovirastolle esitettyjen tietojen

ja selvitysten perusteella ollut maarakenteen tasauksen, kantavuuden ja kestävyuden kannalta ylimitoitettu. Asiassa ei ole myöskään ilmennyt, että pellon rakenteet olisivat vaatineet tavanomaisesta poikkeavia parannustoimia. Ottaen huomioon, mitä hakemuksessa on todettu alueen koosta, sijainnista, rakenteista ja varsinaiselle hankealueelle ja sen ulkopuolelle toimitetuista massamääristä, aluehallintovirasto katsoo, että hakijalla ei ole ollut suunnitelmallista, tai muutenkaan perusteltua tarvetta pellonparannukseen. Luvan hakija ei ole hakemuksessaan selvittänyt, käytetäänkö jätettä pellonparannuksessa vain se määrä, joka on tavoiteltavan hyödyllisen vaikutuksen aikaansaamiseksi tarpeen.

Myös sillä seikalla, minkälaista taloudellista hyötyä tai haittaa toiminnanharjoittaja saa jätteen vastaanottamisesta, on merkitystä asiassa. Hakemuksen täydennyksessä esitettiin, että hakija ei ole saanut korvausta maamassojen vastaanotosta eikä myöskään maksanut jätteen tuottajalle korvausta. Tämänkään seikan perusteella ei voida osoittaa selkeää perustetta hankealueelle toimitetun, jätteen luokiteltavan maa-aineksen hyötykäytölle.

Jätteen on ympäristövaikutuksiltaan sovelluttava kyseiseen käyttötarkoitukseen. Hyödyntämistarkoitus lisäksi edellyttää, että käytön oltava ympäristön kannalta parhaan käytännön mukaista ja ympäristövaikutusten tulee myös olla kokonaisuutena arvioiden vähäisemmät kuin jätteen kaatopaikalle sijoittamisen. Hakemuksen mukaisesta maa-ainesten läjittämisestä voidaan katsoa aiheutuvan ympäristön pilaantumista siinä määrin, että ei voida osoittaa hyödyntämistarkoituksen olleen ympäristön kannalta parhaan käytännön mukaista.

Hakemuksen mukaisesti toteutettua toimintaa on näin ollen pidettävä muuna kuin jätteen hyödyntämistoimintana eli tässä tapauksessa maa-ainesjätteen loppusijoittamisena. Maankaatopaikkatoiminnalle olisi siten tullut hakea ympäristönsuojelulain 27 §:n ja liitteen 1 taulukon 2 kohdan 13 f perusteella ympäristölupa. Koska asiassa jätteen loppusijoitukseen ei ole haettu lupaa, ja hakija on tätä myös hakemuksessaan korostanut, ei tässä yhteydessä ole tarpeen arvioida, olisiko tällaiseen toimintaan voitu myöntää ympäristölupa.

Aluehallintovirasto on katsonut edeltävän tarkastelun lisäksi muun muassa, että hankkeessa ei ole noudatettu ympäristönsuojelulain 20 §:n 1 kohdan mukaista varovaisuus- ja huolellisuusperiaatetta eikä toteutettu ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaista selvilläolovelvollisuutta. Toiminnan sijoituspaikan valinnan osalta olisi hakijan tullut huomioda myös ympäristönsuojelulain 11 §:n 1 momentin mukaisesti, ettei toiminnasta aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja että pilaantuminen voidaan ehkäistä. Hakemuksen mukaisesta toiminnasta aiheutuisi vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, yleisen turvallisuuden heikentymistä ja muuta näihin rinnastettavaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta, eikä hakemuksessa esitetty hanke toteuta myöskään jätelain 13 §:n 1 tai 2 momentin mukaisia

vaatimuksia. Aluehallintovirasto toteaa lisäksi asianosaisten muistutukset huomioiden, että hakemuksen mukaisesta toiminnasta aiheutuisi lähiasutukselle naapurussuhdelain 17 §:n mukaista kohtuutonta rasisitusta.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Riina Rekilä on vaatinut ensisijaisesti, että aluehallintoviraston päätös kumotaan siltä osin kun siinä on katsottu hyödynnettävän maa-aineksen olevan jätettä ja toissijaisesti, että päätös ympäristölupahakemuksen hylkäämisestä kumotaan ja asia palautetaan aluehallintovirastolle luvan myöntämistä ja lupamääräysten antamista varten.

Perustelut

Maa-ainesten hyödyntämisestä pellonparannuksessa on laadittu selkeä suunnitelma. Hyödynnettävä maa-aines on tutkitusti pilaantumaton ja vastaa raekooltaan kohteen maaperää. Hyödynnettävä maa-aines on kohteessa varastoituna,

Aluehallintoviraston näkemys hyödynnettävän maa-aineksen jäteluonteesta on virheellinen.

Viiveellä toiminnan aloittamisen ja ympäristölupahakemuksen vireille laittamisen välillä ei voida perustella maa-aineksen luokittelemista jätteeksi. Viiveen syynä on, että kunnan ympäristösuojeluviranomaisen edustaja on hankkeen alkuvaiheessa katsonut, että hanke ei vaadi ympäristölupaa.

Hakija on toimittanut aluehallintovirastolle tiedot maa-aineksen kemiallisen laadun varmistamisesta aluehallintoviraston 12.3.2024 tekemän täydennyspyynnön mukaisesti, eikä aluehallintovirasto ole toimittanut hakijalle muita pyyntöjä koskien laadunvarmistusjärjestelmää. Pirkanmaan ELY-keskus on todennut hakemuksesta antamassaan lausunnossa kohteeseen tuodun maa-aineksen olevan pilaantumaton. Hakemuksen tarkoittama maa-aines on geologiselta laadultaan savea ja moreenia samoin kuin alkuperäinen maaperä hankealueella.

Toiminnasta ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle ja ympäristölle, eikä aluehallintovirasto ole perustellut tätä koskevaa väitettään. Keväällä 2024 alueelle tuotu maa-aines tukki pienen pintavesiuoman ja aiheutti paikallisen tulvan. Syynä tähän oli, että Hämeenkyrön kunnan antaman toiminnan keskeyttämismääräyksen jälkeen kohteeseen tuodun maa-aineksen siirtäminen ei ollut mahdollista. Tilanne korjattiin ELY-keskuksen ohjeiden mukaan akuutissa tilanteessa pumppaamalla ja seuraavassa vaiheessa pintavesiuoman kulkua muuttamalla.

Maa-aineksen hyödyntäminen ei-jätteenä ei edellytä, että hyödynnettävä maa-aines olisi kaivettu juuri hakijan esittämää käyttötarkoitusta varten.

Aluehallintovirasto ei ole hakemuksen käsittelyn aikana tuonut esille huoltaan happamista sulfaattimaista eikä vieraslajeista eikä pyytänyt niiden osalta täydentämään hakemusta. Vieraslajeja tai happamia sulfaattimaita ei näin ollen voida hakijan käsityksen mukaan pitää perusteluna maa-aineksen jäteluonnetta arvioitaessa tai hakemuksen hylkäämisen perusteena.

Hämeenkyrön kunnan ympäristönsuojelutoimi oli 29.12.2023 pyytänyt 9.2.2024 mennessä toimittamaan suunnitelman hankkeen toteuttamisesta. Sitä seikkaa, että hakija ei ollut tätä ennen toimittanut suunnitelmaa, ei voida pitää perusteluna maa-aineksen jäteluonnetta arvioitaessa. Hakija ei tuolloin ollut tietoinen kaivetun maa-aineksen jäteluonnetta koskevasta ympäristöministeriön muistiosta, vaan toimi asiassa kunnan ympäristönsuojelutoimen antamien ohjeiden mukaan.

Aluehallintoviraston perustelut siitä, että mikäli maa-ainesta on pidettävä jätteenä, kyse olisi jätteen loppukäsittelystä eikä hyödyntämisestä, ovat virheellisiä.

Aluehallintoviraston väite siitä, että maa-aines ei teknisesti sellaisenaan sovellu pellonparannustarkoitukseen, ei pidä paikkaansa. Hakemuksen tarkoittama maa-aines vastaa geologiselta laadultaan alueen luontaisia maalajeja. Hyödynnettävä maa-aines sisältää kiviä, kuten luontainenkin maa-aines. Kivet joko sijoitetaan pellon pinnan alle tai pellon reunoille. Hyödynnettävä maa-aines ei vaadi esikäsittelyä.

Hakemuksen mukainen maa-ainemäärä ei ole maarakenteen tasauksen, kantavuuden ja kestävyuden kannalta ylimitoitettu. Hakija on hakemuksessaan ilmoittanut hankkeen tavoitteet sekä tavoitteiden toteutumiseen tarvittavan maa-ainemäärän. Hankkeen tarkoituksena on saattaa pelto turvallisuusnäkökulmasta sellaiseen kuntoon, etteivät hevoset laiduntaessaan (juostessaan) loukkaannu. Laitumista on pulaa, vaikka valittaja vuokraa lähipeltoja. Pellon korotus ja muotoilu on tarpeellinen hanke.

Aluehallintoviraston mukaan ei voida osoittaa, että pellonparannus olisi tehty, jos ei tässä hankkeessa tarkoitettua rakentamisen yhteydessä syntyneitä maa-ainesta olisi ollut saatavilla. Tällä perusteella ei voida kyseenalaistaa jätteen hyödyntämistarkoitusta. Neitseellistä hiekkamoreenia ja savea olisi kyllä teoriassa otettavissa maa-ainelain mukaisen luvan turvin ulkopuoliselta ja hankittavissa myös luvan haltijan omalta maalta. Hakijan tiedossa ei ole, että kellään kaupallisella toimijalla kohtuullisella etäisyydellä olisi kyseisen maa-aineksen ottopaikkaa.

Pellonparannushanke olisi joka tapauksessa toteutettu jollain aikavälillä. Ympäristön kannalta pilaantumattoman kaivetun maa-aineksen hyödyntäminen on hankkeen ympäristövaikutusten kannalta edullisempaa kuin hankkeen toteuttaminen neitseellisestä maa-aineksesta. Kaivetun maa-aineksen kysynnän ja tarjonnan kohtaavuus ei ole itsestään selvää maaseudulla, mutta tässä hankkeessa se toteutui. Hyödynnettäväksi tarkoitettun maa-aineksen lähtösijainti ja hyödyntämispaikan välinen etäisyys on lyhyt, mikä osaltaan pienentää hankkeen ympäristövaikutuksia.

Sitä seikkaa, että hakija ei ole saanut korvausta maamassojen vastaanotosta eikä myöskään maksanut jätteen tuottajalle korvausta, ei voida pitää osoituksena siitä, että kyseessä olisi maankaatopaikkatoiminta.

Hankkeesta ei ole aiheutunut ympäristön pilaantumista eikä aluehallintovirastokaan ole perusteluissaan esittänyt mitä tai mihin kohdistuvaa pilaantumista hanke olisi aiheuttanut.

Aluehallintoviraston mukaan maa-ainesten sijoittamista ei voida ainakaan kaikilta osin pitää hyödyntämisenä. Aluehallintovirasto ei ole päätöksessään tuonut esille miltä osin se olisi katsonut hankkeessa olevan kyse maa-ainesten hyödyntämisestä.

Aluehallintovirasto ei ole perustellut näkemystään siitä, että hanketta ei voida päätökseen sisältyvillä lupamääräyksillä muotoilla siten, että luvan myöntämisen edellytykset täyttyisivät. Sitä, että lupahakemus ei esitetystä muodossa ole sellaisenaan hyväksyttävä ja luvan myöntämisedellytykset täyttävä, ei voida pitää kielteisen päätöksen perusteluna.

Aluehallintovirasto ei ole perusteluissaan tarkemmin esittänyt, mitä naapurisuuhdelain 17 §:n tarkoittamaa kohtuutonta räsitystä hanke aiheuttaisi ja mihin se kohdistuisi.

ELY-keskus on hakemuksestaan antamassaan lausunnossa todennut, että kohteen täydellinen ennallistaminen vaatisi mittavat toimenpiteet ja sen toteuttaminen käytännössä ei välttämättä olisi kaikilta osin mahdollista. ELY-keskus on katsonut lausunnossaan, että lupapäätöksen osana olevilla lupamääräyksillä on mahdollista parantaa hankkeen toteutusta sekä korjata ympäristön tilaa vallitsevasta. ELY-keskus esitti, että hankkeelle myönnetään ympäristölupa. Aluehallintovirasto on jättänyt valtion valvontaviranomaisen lausunnon kokonaan huomiotta.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut valituksesta julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Hämeenkyrön kunnassa.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolta on pyydetty lausunto valituksesta. Asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Hämeenkyrön kunnalle, Hämeenkyrön kunnan ympäristönsuojelu- ja terveysuojeluviranomaisille ja Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (kalatalousviranomainen) on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksesta.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on lausunnossaan viitannut päätöksessä ja sen perusteluissa todettuun sekä pyytänyt hallinto-oikeutta hylkäämään valituksen. Katselmuksen järjestäminen asiassa ei ole ollut tarpeen.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (ELY-keskus) on antanut vastineen, jossa on todettu muun muassa seuraavaa:

Vain Linnavuoren teollisuusalueelta tulleet maa-ainekset on tutkittu ja todettu pilaantumattomiksi. GTK:n Maankamara-karttapalvelun perusteella kohteen maaperä on pääosin savea ja hiekkamoreenia. Ympäristölupaa koskevien asiakirjojen perusteella kohteeseen tuotu maa-aines on myös savea ja moreenia, joten tältä osin maa-aines vastaa laadultaan melko lailla kohteen maaperää. Alueelle tuodun moreenimaan joukossa on osin isoja kiviä, minkä vuoksi maa-aines ei sovellu sellaisenaan pellonparannukseen, vaan vaatii esikäsittelyä.

Kiepantiellä kohdekäynnillä 31.8.2023 Kiepantien varrella sijaitseva pelto oli kesantona, eikä maanajoa ollut vielä aloitettu. Toiminnanharjoittajan edustaja kertoi suunnitellusta pellonparannushankkeesta ja tiedusteli silloin luvantarvetta. Hyödynnettävien maa-ainesten määrä, aikataulu eikä työn tarkempi toteutus ollut vielä kohdekäynnin aikana selvillä ja suullisesti sovittiin, että Pirkanmaan ELY-keskus lähettää erikseen edustajalle ohjeistuksen hankkeeseen liittyen. Pirkanmaan ELY-keskus 6.9.2023 ohjeisti sähköpostitse edustajaa varmistamaan hyödynnettävien maa-ainesten pilaantumattomuuden edustavan näytteenoton avulla ja laatimaan pellonparannuksesta tarkemmat suunnitelmat. Samalla ohjeistettiin myös suunnitelmien sisällöstä tarkemmin. Sähköpostissa edellytettiin toimittamaan Pirkanmaan ELY-keskukselle edellä mainitut suunnitelmat sekä virallinen lausuntopyyntö siitä, vaatiiko suunniteltu jätteen hyödyntäminen ympäristöluvan.

Toiminnanharjoittaja ei ollut ohjeistuksen jälkeen asiasta yhteydessä Pirkanmaan ELY-keskukseen ennen hankkeen aloittamista ja Pirkanmaan ELY-keskuksen tietojen mukaan hankkeen toteuttamisesta ei toimitettu tarkempia suunnitelmia myöskään Hämeenkyrön kunnalle ennen hankkeen aloittamista. Pirkanmaan ELY-keskus sai tiedon hankkeen alkamisesta ulkopuoliselta taholta 18.9.2023. Tämän jälkeen ELY-keskus kävi sähköpostiviestittelyä Hämeenkyrön kunnan kanssa ja ohjeisti 11.10.2023 kuntaa keskeyttämään hankkeen, koska ELY-keskuksen tietojen mukaan hankkeella ei ollut ympäristönsuojelulain eikä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia lupia ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen oli asiassa toimivaltainen viranomainen. Valituksen mukaan sitä seikkaa, että toiminnanharjoittaja ei ollut ennen maanajon aloittamista toimittanut suunnitelmaa hankkeesta, ei voida pitää perusteluna maa-aineksen jäteluonnetta arvioitaessa. Koska hankkeesta vastaava ei ole ennen hankkeeseen ryhtymistä esittänyt hanketta koskevia suunnitelmia, ei ELY-keskuksella eikä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella siten ole ollut tosiasiallista mahdollisuutta arvioida maa-ainesten jäteluonnetta, hankkeen mahdollisia ympäristövaikutuksia ja ympäristöluvan tarvetta ympäristönsuojelulain mukaisesti. Sittenminn asiassa on saatu tarkempia tietoja toiminnasta ja käytetyistä maa-aineksista. Hankkeessa hyödynnetyt maa-ainekset on katsottava jätteeksi, sillä toiminnanharjoittajan antamien selvitysten ja alueelle tehtyjen tarkastusten perusteella maa-ainesten

hyödyntäminen ei ole vastannut todellista tarvetta (alueelle on tuotu maa-aineksia laajemmin kuin olisi ollut tarpeen pellon käytön parantamiseksi), eikä maa-aines ole ainakaan kaikilta osin ollut tekniseltä kelpoisuudeltaan pellonparannukseen soveltuvaa. Hanke on kuitenkin toteutettu huomattavasti laajempaan kuin millaisen kuvan hankkeesta sai elokuun 2023 kohdekäynnin perusteella. Kohdekäynnillä 2023 ei ollut puhetta olemassa olevan pellon korottamistarpeesta, vaan ainoastaan pellon reunaosien loiventamisesta erityisesti pellon itäosan osalta. Lisäksi toiminnanharjoittajan edustaja kertoi, että Kiepantien alkuosassa sijaitsevan ladon kohdalle olisi tarpeen tuoda maita. Lisäksi hyödyntämisestä ei ole laadittu ennen hanketta suunnitelmia, joiden avulla olisi voitu osoittaa alueelle tuotavien maa-ainesten jatkokäytön varmuus ja hyödyntämisen suunnitelmallisuus. Suunnitelmallisuuden puute on johtanut myös siihen, että maa-ainesten hyödyntämisestä on aiheutunut pilaantumiseen verrattavia haitallisia ympäristövaikutuksia.

Alueelle tuotu maa-aines on jätettä ja maa-ainemäärä on maarakenteen tasauksen, kantavuuden ja kestävyuden näkökulmasta ylimitoitettu. ELY-keskus on yhtynyt myös Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston näkemykseen siitä, että alueelle tuotujen maa-ainesejätteiden käytölle ei ole ainakaan kaikilta osin osoitettavissa aitoa tarvetta, maa-ainesejätteitä on käytetty rakenteessa tarpeettoman paljon ja siten toimintaa ei voida pitää ainakaan nykyisessä laajuudessaan jätteen hyödyntämistoimintana vaan maa-ainesejätteen loppusijoittamisena. Hankkeen vuoksi alueen aiempaa ojaa on siirretty, ja siitä on aiheutunut haitallisia ja osin vaikeasti ennallistettavia vaikutuksia ympäristöön, kuten naapurikiinteistön tulvimista ja kiintoainekuormitusta Pajuojaan ja Pajulahteen.

Kohteen täydellinen ennallistaminen, mukaan lukien maa-ainesten poisto ja ojan ennallistaminen, vaatisi mittavat toimenpiteet ja sen toteuttaminen käytännössä ei välttämättä olisi kaikilta osin mahdollista. Vaikka hankkeiden luvitusta jälkikäteen tulisi pääsääntöisesti välttää, tässä tapauksessa on tarpeen kriittisesti arvioida sitä, aiheutuuko kohteen ennallistamisesta suhteessa suuremmat haittavaikutukset ympäristölle kuin jos hankkeelle myönnettäisiin ympäristölupa, jossa määrättäisiin tarkemmin hankkeen laajuudesta, toteutuksesta, tarvittavien vesienjohtamis- ja käsittelyjärjestelmien rakentamisesta sekä toiminnan vaikutusten seuraamisesta.

Hämeenkyrön kunnan terveydensuojeluviranomainen on antanut vastineen.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousyksikkö on vastineessaan viitannut hakemusvaiheessa asiasta lausumaansa. Lausunnossa on esitetty huoli hankkeen vaikutuksista Pajuojaan potentiaalisen virtakutuisten kalojen lisääntymisalueena. Läjitettyä maa-ainesta on valunut ojaan, mikä todennäköisesti on heikentänyt ojan kalataloudellista tilaa. Samentuma on levinnyt Mahnalanselän puolelle Pajulahteen.

Hämeenkyrön kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on antanut vastineen, jonka mukaan aluehallintoviraston päätös on pysytettävä ja valitus hylättävä.

Hämeenkyrön Lopen osakaskunta on antanut vastineen. Vastineessa on vaadittu valituksen hylkäämistä. Lisäksi on vaadittu muun muassa, että hakijan pellolle ajattama maa-ainemäärä poistetaan kokonaan tai ainakin suurelta osin ja luonnonpuro Pajuoja entisöidään ja Pajuojaan sekä Pajulahteen kulkeutunut kiinteä maa-aines poistetaan. Hakija ja/tai tähän ympäristön turmelemiseen johtaneeseen hankkeeseen syyllistyneet määrätään yhteisvastuullisesti korvaamaan tämän luonnon ennallistamisen ja aiheutuneiden vahinkojen korvaamisen.

Alpo ja Tuija Vainionpää ovat antaneet vastineen. Vastineessa on vaadittu valituksen hylkäämistä ja muun muassa Pajuojan ennallistamista ja heidän kiinteistönsä arvon alenemisen ja muiden taloudellisten menetysten korvaamista.

Raimo ja Helena Käpynen ovat antaneet vastineen. Vastineessa on vaadittu valituksen hylkäämistä ja muun muassa maa-aineksen kuljettamista viralliselle kaatopaikalle, Pajuojan ennallistamista ja heidän kiinteistönsä arvon alenemisen ja muiden taloudellisten menetysten korvaamista. Maankaatopaikalle rakennettu pato päästää alaosaan hallitsemattomasti hienoista savihiesuvettä Pajuojaan ja sitä myöten Pajulahteen. Padon yläreunaan asennetut putket päästävät savivelliä hallitsemattomasti ojaan ja siitä Pajulahteen. Ojan reunat ja pohja on saviliejun peitossa. Naapuruussuhdelain 17 §:n mukainen haitta on kohtuuton. Pajulahden vesi on muuttunut aivan sameaksi ja saviseksi Mahnalanselälle asti.

Miekkaojan Murske Ky/Jari Ylinen on antanut vastineen, jonka mukaan varastoitu maamassa oikein levitettynä kevyeksi kumpareeksi tekee alueesta viljelykelpoisen ja laidunkelpoisen kohteen. Koska alueella on olemassa selkeytysallas ja alueelle saadaan toimenpiteen jälkeen ympärivuotinen kasvipeite, vesistöä kohtaan aiheutuvat humus- ja muut -päästöt on minimoitu. Siirretyt maat on tutkittu ja todettu puhtaiksi.

Anssi Tammi on antanut vastineen. Vastineen mukaan ensin pitää tietää, onko maa-aineen varastointiin saatu lupa ennen, kuin sitä tontille varastoiitiin. Jälkikäteen myönnettävään lupaan ei tule antaa helpotusta vain siksi, että rike on jo tehty. Tapahtuu jatkossa mitä tahansa, tähän mennessä aiheutuneet vahingot on korjattava. Pajuoja ja Pajulahti on ennallistettava, pellon viereisellä tontilla ollut kaivo on kunnostettava, lähde on saatettava luonnontilaan.

Jussi Uosukainen on antanut vastineen. Vastineen mukaan hänen lähipiirissään maamassojen siirtoihin / pellonparannuksiin ei ole tarvinnut lupia, mikä ollut vallitseva käytäntö. Pajulahden vesi ollut sameaa niin kauan kuin muistetaan. Varsinkin suurempien virtausten aikaan samennus lisääntyy humuspohjaisen veden laskiessa metsäojista lahteen.

Tiina ja Kim Mäki ovat antaneet vastineen naapurikiinteistön omistajina. Vastineessa on vaadittu valituksen hylkäämistä. Valittaja tulee velvoittaa korjaamaan lainrikkomustensa seurauksena luontoon, ympäristöön ja

naapurustoon kohdistuneet haitat. Lisäksi vastineessa on vaadittu oikeudenkäyntikulujen korvaamista.

Väliaikaisina haittoina toiminta aiheuttaa kohtuutonta pöly- ja meluhaittaa ja tärinävaikutuksia. Lisäksi toiminta aiheuttaa viihtyvyyshaittoja asukkaille sekä maisemahaittoja. Valittajien kiinteistöltä ei päässyt poistumaan joutumatta kulkemaan saven läpi. Savea on jouduttu pesemään jatkuvasti kengistä, terassista, koirasta ja autosta. Asumisviihtyvyys on heikentynyt oleellisesti. Kiinteistön rajalla, 25 metrin päässä valittajien talosta sijaitsevat savikasat ovat merkittävästi huonontaneet asuinympäristöä ja muuttaneet lähimaisemaa, kun ladon vieressä maanpintaa on korotettu useilla metreillä ja viereistä ojaa on täytetty. Kiinteistön vettyminen aiheuttaa vakavaa huolta, minkä vuoksi jätevesijärjestelmään on jouduttu asentamaan takaiskuventtiili ja kivipesä estämään ojaan nousevan veden kulkeutuminen putkistoa pitkin taloon.

Sari-Anna ja Lauri Huttunen ovat antaneet vastineen, jossa on puollettu ympäristöluvan myöntämistä eli täysin kelvollisen maa-aineksen peltoalaksi tasoittamista ja mahdollisimman nopeaa viljelyskäyttöön ottamista.

Tommi Järvinen on antanut vastineen, jonka mukaan Rekilän hanke on tavanomainen pellonparannushanke.

Riina Rekilä on antanut vastaselityksen, jossa on todettu muun muassa seuraavaa:

Aluehallintovirasto ei ole lausunnossaan ottanut kantaa valituksen perusteluihin.

Toiminnanharjoittaja on asianmukaisesti ilmoittanut kunnan ympäristötarkastajalle suunnitteilla olevasta pellonparannushankkeesta ja saanut kunnan ympäristönsuojelutoimelta kirjallisen kannanoton, jonka mukaan toiminnalle ei tarvita ympäristölupaa ja että suunnitelma on toimitettava 9.2.2024 mennessä. ELY-keskuksen esittämä väittäminen siitä, että toiminnanharjoittajan ei olisi pitänyt luottaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kannanottoon luvan tarpeesta ja selvittää asiaa lisää, on virheellinen eikä perustu lakiin.

ELY-keskus on oikeassa siinä, että kohteen ennallistaminen vaatisi mittavat toimenpiteet, sen toteuttaminen käytännössä ei välttämättä olisi kaikilta osin mahdollista ja että ennallistamisesta koituisi kokonaisuus huomioon ottaen suuremmat haittavaikutukset ympäristölle kuin jos kohteeseen tuotu maa-aines hyödynnettäisiin esitetyn suunnitelman mukaisesti.

Hankkeeseen liittyvät oja järjestelyt on jo toteutettu ja toimivaltainen viranomainen valvoo niihin liittyvien vesiensuojelurakenteiden toimivuutta. Maa-aineksen hyödyntämisen osalta kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on ilman ympäristölupaakin ympäristönsuojelulain 180 §:n nojalla oikeus antaa tarvittaessa määräys erityisesti vesiensuojeluun liittyen. Tällä hetkellä tilanne kohteessa on vesiensuojelun kannalta epäedullinen, koska maa-aines on kasalla eikä kasvillisuus ole päässyt siihen tarttumaan. Aineksesta irtoaa

hienoainesta. Maa-ainesta ei ole voinut sijoittaa paikoilleen eikä laskeutusaltaita toteuttaa keskeneräisen lupaprosessin ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen antaman toimenpidekiellon takia.

Hämeenkyrön kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vastine on ristiriidassa aiempien lupajaoston kannanottojen sekä kunnan ympäristötarkastajan kannanottojen kanssa ja on ristiriidassa luottamuksensuojaperiaatteen kanssa. Ympäristölupahakemuksesta lausuntoa antaessaan 19.2.2025 lupajaosto on pöytäkirjan mukaan yksimielisesti poistanut pohjaesityksestä maininnan, että hakemuksen mukaiset pilaantumattomat maa-ainekset voidaan tulkita jätteeksi.

Lupa- ja valvontavirasto on 12.2.2026 toimittanut Pirkanmaan ELY-keskuksen vastineen liitteenä mainitun muistion 19.9.2025 pidetyltä maastotarkastukselta, joka on koskenut ojauman siirtämisen toteuttamista ja Alarautian kiinteistön maaläjityksen nykytilanteen tarkastamista.

Riina Rekilä on täydentänyt vastaselitystään muistion osalta. Vastaselityksen täydennyksessä on muun ohella todettu, että ojan siirto ja siihen liittyvä vesiensuojelurakenne on toteutettu suunnitelman ja ELY-keskuksen siitä 13.8.2024 antaman lausunnon mukaisesti. Kohteeseen liittyen ei ole vireillä ELY-keskuksen kehotusta tai pyyntöä, johon Rekilä ei olisi vastannut tai toteuttanut pyydettyä toimenpidettä. 19.9.2025 tehdyssä maastotarkastuksessa ELY-keskus ei havainnut toimenpiteitä vaativia puutteita.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovellettuja oikeusohjeita

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan ympäristönsuojelulaissa tarkoitetaan ympäristön pilaantumisella sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa: a) terveyshaittaa, b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille, c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista, d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä, e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä, f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle tai g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (*selvilläolovelvollisuus*).

Ympäristönsuojelulain 27 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan, josta säädetään liitteen 1 taulukossa 1 (*direktiivilaitos*) ja taulukossa 2, on oltava lupa (*ympäristölupa*). Saman pykälän 2 momentin 3 kohdan mukaan ympäristölupa on lisäksi oltava toimintaan, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta.

Ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 2 kohdan 13 f mukaan luvanvaraista toimintaa on muu kuin taulukon 2 kohdissa 13 a, b ja e tarkoitettu jätelain soveltamisalaan kuuluvan jätteen käsittely, joka on ammattimaista tai laitosmaista.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää tämän lain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1–5 kohtien mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa 1) terveystahittaa, 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa, 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta, 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella tai 5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta.

Jätelain 5 §:n 1 momentin mukaan jätelaissa tarkoitetaan jätteellä ainetta tai esinettä, jonka sen haltija on poistanut tai aikoo poistaa käytöstä taikka on velvollinen poistamaan käytöstä.

Jätelain 5 a §:ssä säädetään aineen tai esineen sivutuotteeksi luokittelusta.

Jätelain 5 b §:ssä säädetään jätteeksi luokittelun päättymisestä.

Jätelain 6 §:n 1 momentin 23 kohdan mukaan jätelaissa tarkoitetaan jätteen hyödyntämisellä toimintaa, jonka ensisijaisena tuloksena jäte käytetään hyödyksi tuotantolaitoksessa tai muualla taloudessa siten, että sillä korvataan kyseiseen tarkoitukseen muutoin käytettäviä aineita tai esineitä, mukaan lukien jätteen valmistelu tällaista tarkoitusta varten, 26 kohdan mukaan jätteen loppukäsittelyllä jätteen sijoittamista kaatopaikalle, polttoa ilman energian talteenottoa tai muuta näihin rinnastettavaa toimintaa, joka ei ole jätteen hyödyntämistä, vaikka toiminnan toissijaisena seurauksena on jätteen sisältämän aineen tai energian hyödyntäminen, mukaan lukien jätteen valmistelu loppukäsittelyä varten ja 27 kohdan mukaan jätteen käsittelyllä jätteen hyödyntämistä tai loppukäsittelyä, mukaan lukien hyödyntämisen tai loppukäsittelyn valmistelu.

Jätelain 12 §:n 2 momentin mukaan jätteen haltijan on oltava selvillä jätteen alkuperästä, määrästä, lajista, laadusta ja muista jätehuollon järjestämiselle

merkityksellisistä jätteen ominaisuuksista sekä jätteen ja jätehuollon ympäristö- ja terveysvaikutuksista.

Jätelain 13 §:n 1 momentin mukaan jätettä ei saa hylätä eikä käsitellä hallitsemattomasti.

Saman pykälän 2 momentin mukaan jätteestä ja jätehuollosta ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, roskaantumista, yleisen turvallisuuden heikentymistä taikka muuta näihin rinnastettavaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Jätteen keräyksessä ja kuljetuksessa sekä jätteen käsittelylaitoksen tai -paikan sijoittamisessa, rakentamisessa, käytössä ja käytön jälkeisessä hoidossa on erityisesti huolehdittava siitä, ettei jätehuollosta aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavia päästöjä mukaan lukien melua ja hajua taikka viihtyisyyden vähentymistä. Toiminnan, laitoksen tai paikan on lisäksi sovelluttava ympäristöön ja maisemaan.

Saman pykälän 3 momentin mukaan jätehuollossa on periaatteena, että käytetään parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja noudatetaan ympäristön kannalta parasta käytäntöä.

Jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (978/2021, jäteasetus) 28 §:n 1 momentin mukaan hyödynnettäessä jätettä maantäytössä taikka muutoin sijoittamalla tai levittämällä jätettä maahan, jätteen on teknisesti ja ympäristövaikutuksiltaan sovelluttava kyseiseen käyttötarkoitukseen ja jätettä voidaan käyttää vain se määrä, joka on ehdottoman tarpeellista maarakenteen tasauksen, kantavuuden ja kestävyuden kannalta.

Asiassa saatu selvitys

Hallinto-oikeudelle toimitettujen asiakirjojen mukaan toiminnanharjoittajan edustaja on 21.8.2023 ilmoittanut Hämeenkyrön kunnan ympäristönsuojelutoimelle aikomuksesta hyödyntää Nokian Linnavuorelta Puolustuskiinteistöjen työmaalta kaivettua maa-ainesta toiminnanharjoittajan omistamalla kiinteistöllä 108-416-5-30 täyttöihin ja maisemointitöihin.

Maa-ainesten tuonti kiinteistölle on aloitettu syyskuussa 2023, minkä jälkeen Hämeenkyrön ympäristönsuojelutoimi on pyytänyt 11.10.2023 lisäselvitystä siitä, minkä verran ja mihin maa-aineksia on ajettu. Toiminnanharjoittajan edustaja on vastauksessaan ilmoittanut, että maa-ainesta ajetaan toiminnanharjoittajan omille maille heidän omalta kiinteistöltään ja Linnavuoren Patrialta. Kiepantien vieressä oleva pelto rajoittuu luonnon muokkaamaan rotkoon, jota täytetään pellon lisäämiseksi. Työ jatkuu vielä kaksi viikkoa. Maa-aineksen kokonaismäärä on 35 000 m³.

Hämeenkyrön ympäristönsuojelutoimi on tehnyt hankealueella tarkastuksen 23.11.2023. Tarkastuskertomuksen (20.12.2023) mukaan maanäytteistä on toimitettu 13.11.2023 laboratorioanalyysit, joiden perusteella maamassat eivät ole pilaantuneita. Tarkastuksella sovittiin, että ajettujen maamassojen lopullisesta määrästä toimitetaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

tieto heti tonnimäärän selvittyä. Tarkastuksen perusteella toiminnalle ei katsottu tarvittavan ympäristölupaa. Tarkastuskertomuksen mukaan ympäristötarkastaja lähetti toiminnanharjoittajalle uuden selvityspyynnön 20.12.2023. Selvityspyynnössä pyydettiin 29.12.2023 mennessä toimittamaan tiedot muun muassa joulukuussa 2023 tuoduista maa-aineksista, niiden alkuperästä ja laadusta sekä läjityksen vaikutuksista pintavesiin. Lisäksi pyydettiin 9.2.2024 mennessä toimittamaan tarkempi suunnitelma pellonparannushankkeesta ja sen vaikutuksista lähialueella sijaitseviin kohteisiin, kuten asuinrakennuksiin ja vesistöihin. Toiminnanharjoittajan edustaja ilmoitti vastauksessaan, että maa-ainesta tuodaan vielä jonkin verran mutta määrästä ei osata sanoa tarkkaan. Kaikki maa-ainekset ovat peräisin Linnavuoresta. Läjitys kestää enintään kesään 2024 saakka penkkaa päästään tasoittamaan sen sulamisen jälkeen.

Hämeenkyrön kunnan ympäristötarkastaja on 18.1.2024 antanut kehotuksen toiminnan lopettamiseksi ja ympäristöluvan hakemiseksi 29.2.2024 mennessä.

Ympäristölupahakemus on tullut vireille aluehallintovirastossa 13.2.2024. Hakija on hakemuksessa ensisijaisesti esittänyt, että toiminta on pilaantumattoman kaivetun maa-aineksen suunnitelmallista hyödyntämistä pellonparannuksessa eikä hyödynnettävä maa-aines ole jätettä. Tällöin toiminta ei olisi ympäristöluvanvaraista. Toissijaisesti hakija on esittänyt, että mikäli lupa- tai valvontaviranomainen katsoo, että hyödynnettävä maa-aines on jätettä, hankkeelle haetaan lupaa ympäristönsuojelulain 27 §:n sekä lain liitteen 1 taulukon 2 kohdan 13 f nojalla.

Hakemuksen mukaan hankkeessa on ollut kyse pilaantumattoman maa-aineksen hyödyntämisestä pellonparannuksessa. Kyse ei ole ollut maa-ainesjätteen loppusijoituksesta eli maankaatopaikkatoiminnasta. Hankkeen tarkoitus on lisätä peltopinta-alaa ja sitä varten kaivetulla pilaantumattomalla tarkoitukseen sopivalla maa-aineksella tasoittaa maan pinnan korkeuseroja suunnitellulla pellon laajennusalueella. Hankealueen pinta-ala on noin 1,5 hehtaaria, josta uuden kaivetun ojan luiskien ala on noin 0,3 hehtaaria. Pellonparannusalueen pinta-ala on eteläreunan luiska huomioon ottaen noin 1,2 hehtaaria. Täyttökerroksen paksuus vaihtelisi välillä 0–5 metriä riippuen pohjamaan maastonmuodoista. Pelto- ja laidunalan kasvattamisen lisäksi hankkeen tarkoituksena on pellon reuna-alueiden saattaminen parempaan kuntoon. Pelto on hevosille turvallisempi laidunmaana sen jälkeen, kun pellon reunat on täytetty ja tasattu. Aluksi parannettua peltoa viljellään ja sen jälkeen, kun pellon pinta on tiivistynyt riittävästi, se voidaan muuttaa laitumeksi. Hankkeen seurauksena laidunnukseen ja rehun tuotantoon soveltuva peltopinta-ala kasvaa yhdellä hehtaarilla, joka riittää 2–4 hevosen laidunalueeksi tai vaihtoehtoisesti sillä voidaan tuottaa vuosittain yhteensä 5 000–10 000 kg kuivaheinää. Hakija harjoittaa yrityksensä kautta ammattimaista hevosten kasvatusta, hoitoa ja valmennustoimintaa.

Hankealueen läpi kulkee oja, josta vesi laskee Pajuojan kautta Kirkkojärven Mahnalanselkään. Ojan varrella, veden virtaussuuntaan nähden hankealueen yläpuolella, on rengastettu lähde, josta otetaan vettä. Lähteestä on ylivuotoa ojaan. Hakemuksen mukaan pellon laajentaminen edellyttää ojan siirtämistä.

Kohteessa hyödynnetään Nokian Linnavuoren teollisuusalueella uudisrakennustyömaalta kaivettua maa-ainesta, joka sisältää hakijan mukaan sekä humuspitoista pintamaata että enimmäkseen hienojakoista kivennäismaata (savi ja moreeni).

Hakemuksen (29.3.2024) mukaan pellon parannushanke on aloitettu vuonna 2017. Tilalta on siirretty kyseisen peltoalueen reunoille suurehkoja kiviä ja maa-aineksia estämään pellon sortuminen. Vuonna 2018 alueelle on tehty tarvittavat metsänhoidolliset työt. Maanajo on aloitettu syyskuussa 2023 ja maa-aineksia on otettu vastaan pellon eroosion estämiseksi sekä peltopinta-alan kasvattamiseksi. Maa-ainesta on tuotu hakemuksen mukaan peltoalueelle 36 000 m³. Alueelle tuotujen maa-ainesten määrä on hakemuksen täydennyksen 30.9.2024 mukaan arvioitu kohteessa suoritettujen mittauksen perusteella. Eri maalajeja ei ole maa-aineksen kaivamisen, kuljetuksen ja läjittämisen yhteydessä eroteltu eikä niiden kuutiomääriä ole jälkikäteen enää mahdollista erotella. Muualta tuodun ja hankkeessa hyödynnettävän maa-aineksen määräksi on alun perin ilmoitettu 35 000 m³ eli 49 000 tonnia. Hakemuksen täydennyksessä 9.10.2024 maa-aineksen määrän on ilmoitettu olevan 59 500–66 500 tonnia, koska saven osuus maa-aineksessa on ollut arviota suurempi. Hakija ei ole ilmoituksensa mukaan maksanut korvausta maamassoista eikä niiden toimittaja ole maksanut hakijalle korvausta massojen vastaan ottamisesta. Hakemuksen täydennyksen 2.5.2025 mukaan maa-aineksia on tuotu alueelle 7.9.2023–18.1.2024. Alueella on edelleen kasalla olevia maa-aineksia. Hakija ei ole esittänyt aluehallintoviraston pyytämiä asiakirjoja alueelle toimitetuista kuormista ja/tai toimitussopimusta sekä näihin perustuvaa vuotuista massamäärää.

Pellonparannuksessa hyödynnetään myös kohteesta saatava uuden ojalinjan kaivamisessa muodostuva maa-aines, jonka määrä on 9 000 m³ sekä hakijan omalta kiinteistöltä viety maa-aines, jonka määrä on noin 140 tonnia. Lisäksi hakijan kiinteistön länsiosassa sijaitsevan ladon ympäristöön on tuotu pieni määrä maa-ainesta Patrian Linnavuoresta. Tämä maa-aines ei sisälly hakemukseen liitettyyn sijoittamissuunnitelmaan, mutta se sisältyy Patrian Linnavuoresta tuodun maa-aineksen kokonaismäärään.

Hakemukseen on liitetty haitta-aineselvytys Linnavuorelta toimitetuista maa-aineksista. Asiakirjojen mukaan Linnavuorelta on toimitettu maa-aineksia myös muihin vastaanottopaikkoihin. Selvityksestä käy ilmi, että tutkitusta näytteestä riippuen maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista annetun valtioneuvoston asetuksen mukaiset maaperän haitallisten aineiden pitoisuuksien kynnsarvot osin ylittyivät arseenin ja kobolttin osalta, mutta näytteistä tutkittujen haitta-aineiden pitoisuustasot alittivat kokonaisuudessaan alemmat ohjearvot. Pirkanmaan ELY-keskuksen hakemuksesta antaman lausunnon mukaan maa-aineksessa todetut kohonneet arseeni- ja kobolttipitoisuudet ovat Pirkanmaan alueella esiintyvän luontaisen taustapitoisuuden tasolla. Hakijan omalta kiinteistöltä peräisin olevista maamassoista ei ole esitetty tutkimustuloksia. Hakija on esittänyt, että uuden ojalinjan kaivamisessa syntyneet määrältään 9 000 m³:n massat eivät ole jätettä kun ne hyödynnetään suunnitellusti pellonparannuksessa samalla kiinteistöllä.

Aluehallintovirasto on lähettänyt hakijalle 28.10.2024 täydennyspyynnön, jossa on pyydetty selkeästi perustelemaan maa-aineksen todellinen tarve. Lisäksi on todettu, että maa-aineksen käytöstä tulee tehdä selkeä suunnitelma, jossa määritellään todellisen käyttötarpeen mukaan maa-aineksen tekniset ja kemialliset edellytykset, tarvittavien maa-ainesten määrä ja toiminnan kokonaiskesto. Pellon parannuksessa tarvittavat maa-ainesmäärät ja kerrospaksuudet on perusteltava selkeästi. Esimerkiksi pellon pinta-alan lisääntyminen tulee hankekuvauksessa esittää kirjallisesti leikkauskuvien lisäksi. Hakija on 25.11.2024 tekemässään hakemuksen täydennyksessä esittänyt, että mahdollisuus uusien peltojen hankkimiseen on rajallista. Hakija on esittänyt, että hakemukseen on liitetty selkeä suunnitelma maa-ainesten hyödyntämisestä, ja että maa-aines on tutkitusti pilaantumaton ja teknisiltä ominaisuuksiltaan hyödyntämiseen sopivaa. Maa-aineksen hyödyntäminen ei edellytä seulontaa. Mahdolliset kookkaat kivet voidaan sijoittaa pintakerroksen alle tai jättää maan pinnalla paikkaan, jossa ne eivät ole rehunkorjuun tiellä. Maan pinnalla olevat kivet eivät estä alueen käyttöä laitumena. Hakemuksen tarkoittama määrä maa-ainesta on edellytys sille, että loivasti viettävää peltoa saadaan lisää yhden hehtaarin verran. Täydennyksen mukaan hyödynnettävä maa-aines on kohteessa varastoituna, ja sen sijoittaminen paikoilleen kestää arviolta kaksi viikkoa. Hankkeeseen liittyvän uuden ojan kaivu ja vesiensuojelurakenteiden rakentaminen on jo toteutettu.

Hakemuksen mukaan rakentamistyön aikana maa-aineksesta irtoaa huleveteen kiintoainesta. Hankealueen läpi kulkeva uoma on putkitettu pellon kohdalla noin 120 metrin matkalla ja sitä on yhdessä kohtaa laajennettu tekolammeksi. Uoman varrella on rengastettu lähde. Rakennetun uuden ojan luiskankaltevuus on 1:2. Pellonparannusalueella muodostuvat hulevedet viivytetään erillään ojavesistä kahdessa viivytysaltaassa. Viivytystä tehostaa kaksi suotopatoa. Altaat rakennetaan noin 1 metrin syvyisiksi ja niiden yhteenlaskettu tilavuus on noin 300 m³. Viivytysaltaiden pinta-ala on 3 % pellonparannusalueen pinta-alasta, eli noin 360 m². Hulevesien viivyttämiseen tarkoitettuja laskeutusaltaita ei ELY-keskuksen valituksesta antaman vastineen mukaan ole tehty.

Maa-ainesten hyödyntämisestä pellonparannuksessa on laadittu hakemuksen liitteeksi suunnitelmakuvat, joissa esitetty suotopatorakenteet (2.7.2024), maa-aineksen levityksen poikkileikkauskuvat (2.7.2024) sekä nykytila- (2.7.2024) että päivitetty lopputilannekartta (1.8.2024). Rajattu suunnitelmakartta kaivettavista ojarakenteista (1.8.2024) on myös esitetty hakemuksen liitteenä. Hakemuksen liitteenä on lisäksi esitetty hulevesiselvitys (25.11.2025) jossa on esitetty lopputilannekartasta (1.8.2024) päivitetty suunnitelmapiiirros uuden ojan sijainnista luiskineen ja viivytysaltaineen.

Oikeudellinen arvio

Asiassa on ensiksi valituksesta arvioitava, onko kyseessä oleva maa-aines luokiteltava jätteeksi. Mikäli maa-aines on katsottava jätteeksi, on sen jälkeen arvioitava, onko kyseisessä toiminnassa ollut kyse ympäristöluvanvaraisesta jätteen ammattimaisesta tai laitospöytäisestä hyödyntämisestä, jota koskevan ympäristölupahakemuksen aluehallintovirasto on voinut hylätä.

Jätteen määritelmän arviointi perustuu jätelain 5 §:ssä säädettyyn yleisen määritelmään. Kysymyksessä olevassa hankkeessa maa-ainesta ei ole tarkoitus käyttää kaivupaikalla rakennustarkoituksiin, lukuun ottamatta 9 000 m³:n massamäärää, joka kaivetaan hankekiinteistöltä. Kun rakennuspaikalla irrotetaan maa-aineksia, joita ei hyödynnetä rakennuspaikalla maarakentamisessa, ne on lähtökohtaisesti tarkoitettu poistettavaksi rakennuspaikalta rakentamista ja maarakentamista haittaavana ylijäämän luonteisena aineksena, jolloin maa-aineksia voidaan lähtökohtaisesti pitää jätteen yleisen määritelmän mukaisesti jätteenä. Siitä milloin jäte lakkaa olemasta jäte on säädetty jätelain 5 b §:ssä.

Aluehallintovirasto on päätöksensä perusteluissa viitannut myös ympäristöministeriön muistioon (3.7.20215) ”Kaivetut maa-ainekset”. Muistio ei ole oikeudellisesti sitova, mutta siinä esitetyt kannanotot on tarkoitettu sovellettavaksi tapauskohtaista harkintaa noudattaen. Ympäristöministeriön muistion mukaan pellon parannukseen käytettävää pilaantumaton maa-ainesta ei pidetä jätteenä muun muassa seuraavien seikkojen täytyessä: kaivettu maa-aines aidosti korvaa kyseiseen tarkoitukseen käytettävää muuta ainetta; maa-aineksen käytöstä on suunnitelma; maa-aines vastaa laadultaan sellaisia maa-aineksia, joita muutoinkin voitaisiin käyttää mainittuun tarkoitukseen kyseisellä peltoalueella; kaikkien pellolle toimitettavien maa-ainesten pilaantumattomuus varmistetaan riittävällä laadunvarmistusjärjestelmällä.

Hankkeen toteuttajan tulee esittää viranomaiselle asiaan arviointiin vaikuttavat edellä todetut seikat.

Hallinto-oikeus toteaa, että edellä asiassa saadussa selvityksessä todetusti sekä aluehallintoviraston päätöksen perusteluissa kuvatusti nyt kyseessä olevaa maa-ainesten käyttöä ei ole voinut pitää suunnitelmallisena. Maa-ainesten esitetty hyödyntämissuunnitelma on pääosin laadittu maa-ainesten sijoittamisen jälkeen, tiedot maa-ainesten kokonaismäärästä ja laadusta ovat olleet epäselviä. Hakemuksessa esitetyt suunnitelmapiirustukset tai muut selvitykset eivät ole osoittaneet näitä seikkoja. Hallinto-oikeus katsoo kuten aluehallintovirasto, että maa-aineksia on tullut pitää jätelain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuna jätteenä. Hallinto-oikeus toteaa vielä, että toiminnanharjoittajan kunakin hetkenä esittämien tietojen perusteella annetuilla viranomaisten näkemyksillä ei ole oikeudellista merkitystä asian lopullisessa arvioinnissa eikä merkitystä maa-aineksen jäteluonteen arvioinnissa.

Luvan hakija on hakenut ympäristölupaa jätteen hyödyntämiselle maarakentamisessa. Aluehallintovirasto on kuitenkin hakemuksen hyläten katsonut, että kyseessä ei ole jätteen hyödyntäminen vaan loppusijoittaminen. Jätteen hyötykäytön ja loppusijoittamisen tunnusmerkkien arvioimiseen vaikuttavia seikkoja voidaan johtaa jätelain sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston jätedirektiivin tavoitteiden ja määritelmien, Euroopan komission tulkintaohjeiden, Euroopan unionin tuomioistuimen ja korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännön (esimerkiksi KHO 2021:95, KHO 2022:22 ja KHO 2022:23) perusteella. Arviointi perustuu tapauskohtaiseen kokonaisarvioon.

Lisäksi jätteen hyödyntämistä maantäytössä koskevista erityisistä rajoituksista on säädetty jäteasetuksen 28 §:ssä.

Jätteen käyttö maarakentamisessa on jätteen hyödyntämistä, kun jäte korvaa rakentamisessa muutoin käytettävän materiaalin, mikä tarkoittaa sitä, että rakenne tehtäisiin muusta materiaalista, jos jätettä ei olisi saatavilla. Lisäksi jätteen on sovelluttava teknisten ominaisuuksiensa puolesta korvaavaksi materiaaliksi. Jätteen käytön aiheuttamien ympäristövaikutusten on oltava kokonaisuutena arvioiden vähäisemmät kuin jätteen sijoittamisen kaatopaikalle ja käytön oltava ympäristön kannalta parhaan käytännön mukaista. Arvioinnissa otetaan huomioon myös sijoitettavan materiaalin tosiasiallinen tarve ja hankkeen kesto. Jätteen hyödyntäminen edellä tarkoitetulla tavalla edellyttää, että toiminta on suunnitelmallista, ja toiminnasta aiheutuvat haitat ehkäistään.

Pellonparannukseen tarvittavien maa-ainesten määrän viljelytekninen tarve tulee aina osoittaa asianmukaisilla selvityksillä. Suunnitelmalliseen käyttöön liittyy myös tieto siitä, kuinka pitkän ajan kuluksa maa-aineksia suunnitellussa rakentamiskohteessa käytetään. Hallinto-oikeus toteaa, että nyt kyseessä olevan hankkeen maa-aineksen viljelytekninen tarve on selostettu hakemuksessa yleisellä tasolla. Kun pellon korkeusasema muuttuisi huomattavasti, hanketta ei ole pidettävä tavanomaisena pellon viljeltävyyden parantamisena. Kuten aluehallintoviraston päätöksen perusteluissa on todettu, sen saamien tietojen perusteella lupahakemuksessa esitetty jäte ei teknisesti sellaisenaan sovellu pellonparannustarkoitukseen. Hankealueelle toimitettu jätemäärä on aluehallintovirastolle esitettyjen tietojen ja selvitysten perusteella ollut maarakenteen tasauksen, kantavuuden ja kestävyuden kannalta ylimitoitettu. Hakijalla ei siten ole katsottava olleen suunnitelmallista tarvetta pellonparannukseen. Hakemuksen mukaisella pellonparannussuunnitelmalla maa-ainesten käytön todellista tarvetta ja teknisiä edellytyksiä ei ole riittävästi osoitettu. Näin ollen hallinto-oikeus katsoo, että lupahakemuksen mukaista toimintaa kokonaisuutena tarkastellen on pidettävä maa-ainesjätteen loppusijoittamistoimintaan rinnastuvana hankkeena.

Asiakirjojen mukaan toiminta on aiheuttanut naapurikiinteistöjen vettymistä sekä Pajuojaan ja sen alapuolisen Mahnalanselän Pajulahden samentumista. Uuden ojalinjan kaivaminen on aiheuttanut kiintoaineksen kulkeutumista Pajuojaan viivytyksiltään rakentamisesta huolimatta. Asiakirjojen mukaan kohteeseen tuodusta maa-aineksesta irtoaa hienoainesta huleveteen ja edelleen Pajuojaan niin kauan kuin aines on kasalla, sitä ei tasata eikä kylvetä eikä kasvillisuus pääse kehittymään ja eroosiota estämään. Hakemuksen mukaisesta toiminnasta aiheutuu siten jätelain 13 §:n 2 momentin vastaisia ja ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin kohdissa 2b j 2f tarkoitettuja seurauksia. Aluehallintoviraston päätöksessä todetusti hankkeesta on aiheutunut myös naapurussuhdelain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua haittaa eikä ole poissuljettua, että näitä seurauksia edelleen syntyisi. Toiminta ei täytä jätelain vaatimuksia eivätkä ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaiset ympäristöluvan myöntämisen edellytykset jätteen ammattimaiselle tai laitosmaiselle käsittelytoiminnalle täyty. Siten hakemuksen mukaiselle toiminnalle ei ole tullut myöntää jätteen hyödyntämistä koskevaa lupaa

ympäristönsuojelulain 48 §:n 2 momentin huomioon ottaen. Valitus on siksi hylättävä.

Vastineissa esitettyjen vaatimusten osalta, jotka ovat koskeneet maa-ainesten poistamista, vesistöjen ennallistamista ja vastineen antajien kiinteistöjen arvon ja taloudellisten menetysten korvaamista, hallinto-oikeus toteaa, että hallinto-oikeudessa on ollut ratkaistavana toiminnanharjoittajan valitus lupa-asiassa. Mainitut vastineissa esitetyt vaatimukset eivät ole nyt oikeudenkäynnin kohteena, eikä niitä voida tutkia ensi asteena hallinto-oikeudessa tämän asian yhteydessä.

Oikeudenkäyntikuluvaatimus

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 41 §:n 3 momentin mukaan asianosainen saa kuitenkin oikeudenkäynnin aikana vaatia täytäntöönpanon kieltämistä tai keskeyttämistä, suullista käsittelyä tai oikeudenkäyntikulujen korvausta tai tehdä muun oikeudenkäyntiin liittyvän sivuvaatimuksen.

Tiina ja Kim Mäki eivät ole valittaneet valituksenalaisesta päätöksestä ja oikeudenkäyntikuluvaatimus on esitetty heidän valituksesta antamansa vastineen yhteydessä. Tiina ja Kim Mäki eivät ole tässä asiassa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 41 §:n 3 momentin tarkoittamia asianosaisia. Näin ollen heidän oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevaa vaatimusta ei tässä asiassa tutkita.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Hämeenkyrön kunnanhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **7.8.2026**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (04.26).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Kirsi Stark ja Päivi Kentala sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Jaakko Heinolainen.

Esittelijä Mikko Poskiparta

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu	Riina Rekilä, oikeudenkäyntimaksu 310 euroa <i>(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)</i>
	Osoite: Ulla Liski/Ulla Liski Oy
Jäljennös maksutta	Lupa- ja valvontavirasto/ lupaviranomainen Hämeenkyrön kunnan ympäristönsuojeluviranomainen Hämeenkyrön kunnan terveydensuojeluviranomainen Hämeenkyrön kunnanhallitus Lupa- ja valvontavirasto/valvontaviranomainen Lupa ja valvontavirasto/yleisen edun valvontayksikkö Itä-Suomen elinvoimakeskus, kalatalous ja kalastus Alpo ja Tuija Vainionpää Raimo ja Helena Käpynen Hämeenkyrön Lopen osakaskunta Miekkaojan Murske Ky/Jari Ylinen Anssi Tammi Jussi Uosukainen Tiina ja Kim Mäki Sari-Anna ja Lauri Huttunen Tommi Järvinen Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>